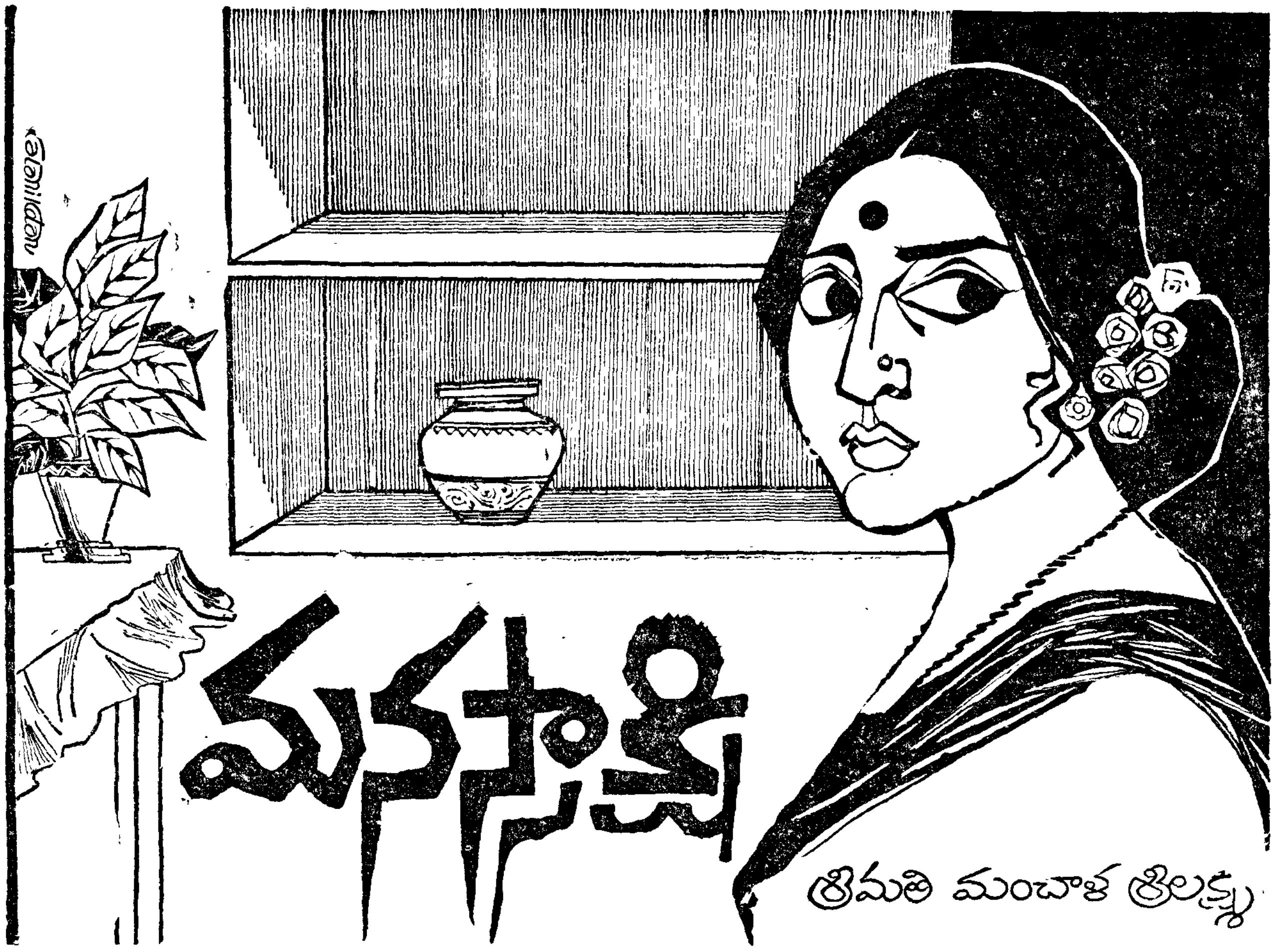

మనస్సాక్షి

శ్రీమతి మంచాళ శ్రీలక్ష్మి

పెండ్లిపందిరి పండు ముత్తైదువలతో, పట్టుచీరల గరగరలతో, కన్నెపిల్లల కమ్మని కోర్కెల ప్రతిరూపంగా హడావుడిగా ఉంది.

'అందరూ తమ తమ హడావుడిలో ఉన్నారు' మనలను గమనించడం లేదని అనుకుంటున్న వధూవరు లిద్దరూ ఒకరినొకరు వీక్షించుకుంటూ, మధుర మందహాసాల నొలికించు కుంటున్నారు. వారి శిరస్సులనుండి జారుతున్న తలంబ్రాలు, మెర్క్యురీలైట్ల వెలుగులలో ముత్యాల జల్లు వెల్లి విరుస్తున్నట్లుగా ఉంది.

ఈ హడావుడికి దూరంగా చెంపన చెయ్యి చేర్చుకుని ఏదో దీర్ఘాలోచనలో ఉన్నది కమలమ్మ. 'వధూవరు లిద్దరూ రతీ మన్మథుల్లా ఉన్నారు. తమ ఆశలకు ప్రతిరూపం అయిన పాపకు పెండ్లి ఎలా చేశాము? చాలా క్లుప్తంగా ఏ ఆర్భాటమూ లేకుండానే జరిగిపోయింది. భగవంతుడు చల్లగా చూడలేదుగానీ, ఇంత వైభవంగానూ జరగవలసిందే గదా! అందుకే తను ఏ పెళ్ళిళ్ళకూ రాదు. కానీ మీనాక్షి పట్టుదలవల్ల అక్కతో రాక తప్పలేదు. ఏనాటి మీనాక్షి? స్నేహాన్ని అంత మధురంగా మనస్సులో దాచుకోగల్గిన వ్యక్తియొక్క స్నేహం తనకు లభించింది. అక్కపెళ్ళిలో మగపెళ్ళివారి తరఫున పరిచయమైన వ్యక్తి. చాలా దూరపు చుట్టరికం. ఇన్నేళ్ళనుండి అక్కద్వారా క్షేమ సమాచారాలు తెలుసుకోవడం, అరుదుగా ఎప్పుడో కలుసుకున్నాగానీ అరగంటకంటే ఎక్కువగా మాట్లాడు కోవడానికి వీల్లేకపోవడంతో, ఇన్నేళ్ళకి తనకొడుకు పెండ్లికైనా వస్తే కనీసం రెండు మూడు రోజులైనా మనం కలిసి ఉండవచ్చునని మరీ మరీ కోరడం వల్ల మీనాక్షిమాట తీసివేయలేక పోయింది. ఈ వాతావరణమంతా సాక్షాత్తూ లక్ష్మీదేవి నివాసమూ అనిపించేటట్లుగా ఉంది.'

ఏదో చెప్పరాని ఆందోళన మనసులో కలిగింది కమలమ్మకు. చికాకుగా అనిపించి కొంతసేపు విశ్రాంతి తీసుకుందామని విడిదికివెళ్ళి పడుకుంది. ఆవిడకు తమ పెళ్ళి సంఘటనలన్నీ మనస్సులో మెదిలి, కొన్ని నిముషాలు కళ్ళుమూసుకుని మనోపథంలో మనోజ్ఞమైన ఆ దృశ్యాలను చూసుకుంది. కళ్ళు విప్పేసరికి ఎదురుగా ధగధగ మెరుస్తున్న వెండిమరచెంబు కనిపించింది. 'తను నిన్న ఈ విడిదికి వచ్చిన దగ్గర్నుండి ఆ చెంబు అక్కడే అలాగే ఉంది. ఎవరిదో? ఏమో? బహుశా ఆడపెళ్ళి వారిదై ఉంటుంది. వాళ్ళు ధనవంతులుకదా! పిల్లకి పదివేలు కట్నమిచ్చి, వైభవంగా పెళ్ళి చేస్తున్నారంటే మాటలా మరి.'

'కమలా!' ఆలోచనల్లో ఉన్న కమలమ్మ మీనాక్షమ్మ పిలుపుకు తుళ్ళిపడింది.

'ఏమిటిలా పడుకున్నావు? ఒంట్లో బాగా లేదూ? ఎక్కడా నువ్వు కనపడకపోతే ఇక్కడున్నావేమోనని ఇలా వచ్చాను.'

నుదుటిమీద చేయివేసి చూస్తూ అంది మీనాక్షి. 'అబ్బే. ఏంలేదు కొద్దిగా తల నొప్పిగా ఉందనిపిస్తేనూ ఇలా ఇప్పుడే వచ్చాను. వియ్యపురాలివి. నువ్వు ఇలా వచ్చేవేమిటి? అబ్బాయి దగ్గర ఉండలేక పోయావూ?' అంది కమలమ్మ. 'అగ్ని హోత్రందగ్గర ఉన్నారు అక్కడంతా ఒక్కటే పొగ. నువ్వు కనిపించకపోతే వెతుక్కుంటూ ఇలా వచ్చేను, భోజనాల వేళ కూడా అవుతోంది. ముందు నువ్వు కాస్త కాఫీతాగి మాత్ర వేసుకుందువుగాని రా. కొంచెం సర్దుకుంటుంది.' అన్నది మీనాక్షి. 'ఇప్పుడేం వద్దు మీనాక్షీ. భోజనం చెయ్యాలిగదా! నువ్వు పద. అరగంటలో నేనూ వస్తానూ' అంది కమలమ్మ 'సరే' నంటూ వెళ్లిపోయింది మీనాక్షమ్మ.

'పాపం మీనాక్షికి తనంటే ఎందుకంత ఆపేక్ష. వెతుక్కుంటూ వచ్చింది. రేపు సాయంత్రమైనా ఇంటికి వెళ్లిపోవాలి. ఆ రోజునే వెళతానంటే మీనాక్షి కోపం తెచ్చుకుంది. మనుగుడుపు లయ్యేవరకైనా ఉండమని బ్రతిమాలుతోంది. అమ్మో! అన్నాళ్లే! ఇంటిదగ్గర పిల్లలు ఏం అవస్థ పడుతున్నారో ఏమో! వారు ఊళ్లోకూడా లేరు పిల్లలు ఒక్కళ్లూ ఉండాలి. ఏమైనా రేపు వెళ్లిపోవాలి అక్కయ్యకూడా రేపే వెళ్తామంది. ఎలాగైనా రేపు వెళ్లనిచ్చేందుకు మీనాక్షిని ఒప్పించాలి. మీనాక్షికి ఒక్కగానొక్క కొడుకు పెద్దచదువు చదివాడు. తనకి ఆ ఈడు ఆడపిల్లలు లేరుగానీ, ఉంటే ఈపాటికి మీనాక్షికి కోడలవకపోయేదా? ఏమిటో నా పిచ్చిగానీ అప్పుడు అంతస్థులు అడ్డురావూ! స్నేహబంధమొకటే గనుక ఇంత గాఢంగా అభిమానం అల్లుకుందేమో మామధ్య.

అరె! ఆ వెండి మరచెంబు ఇంకా అక్కడే ఉందేమిటి? పెళ్లితంతు కూడా పూర్తి కావస్తోంది. విడిదికి పెద్ద యిల్లే ఇచ్చారు. పెళ్లివారింటికి చాలా దగ్గరలోనే ఉంది కూడా ప్రత్యేకం ఒకగదిలో తను, అక్క, మీనాక్షి ఉంటున్నారు. ఎవరూ ఆ చెంబు గురించి ఆరా తీసినట్లే లేదు. భోజనాల వేళవుతోంది గూడా.' ఆలోచనలలో ఉన్న కమలమ్మ అలసిన దానిలాగ పడుకుంది. ఆవిడ ఆలోచనా సరళి వక్రమార్గాన సాగిపోతోంది.

'ఈ గదిలో ఎవరూలేరు. వచ్చినప్పటి నుండి గమనిస్తూనే ఉంది. అంతకీ మీనాక్షిని అడగనే అడిగింది. ఆ చెంబు ఎవరిది? అని 'ఏమో నాకుతెలియదు. వియ్యాలవారిదేమో' అని వెళ్లిపోయింది పనిమీద. పోని ఈ చెంబు నేను పెట్టెలో పెట్టేసుకుంటేనో 'వెంటనే చెంబు' పట్టుకుని చూసింది కమలమ్మ. 'అబ్బ! ఎంతబరువుగా ఉందో! ఎలా లేదన్నాగానీ నూరుతులాలకు తక్కువ ఉండదు. అమ్మితే ఐదువందల రూపాయలకు తక్కువ రాదు. సంసారభారాన్ని మోయలేక పాపం వారు చాలా బాధపడుతున్నారు. ఆ మార్వాడీ వెధవ రోజుకొకసారైనావచ్చి డబ్బుగురించి నానామాటలూ అని వెళతాడు. దీనితో వాడిపీడ విరగడ అయిపోతోంది. తక్కిన అప్పులు నెమ్మదిగా తీర్చుకోవచ్చు. ఇంటికొచ్చి ఆవెధవ రోజూ అనే మాటలు వింటుంటే సిగ్గుతో ప్రాణం చచ్చిపోతుంది. ప్రక్కయింటి కామాక్షమ్మకు ఇది ఒక వినోద కాలక్షేపంలాగ ఉంటుంది కామోసు. వాడువచ్చి వెళ్లిన తరువాత వంకరనవ్వు నవ్వుతూ లేని జాలిని ప్రదర్శిస్తూ 'కమలమ్మ వదినా! ఈరోజుకూడా మార్వాడీ వచ్చినట్లున్నాడే! పాపం గొప్ప అవస్థ వచ్చిపడింది. వాడి మొహాన ఏదో పరకో పడేస్తే ఈ గొడవ ఉండదుకదుటమ్మా!' అంటుంది. 'మొగుడు కొట్టినందుకు కాదుగానీ తోడికోడలు దెప్పినందుకు' అన్న సామెత ఊరికే వచ్చిందా? ఆ వెధవ వచ్చి అన్న మాటలకంటె ఈవిడ జాలిని భరించ శక్యంగాకుండా ఉంది. ఏమైనాసరే ఈ చెంబు నా పెట్టెలో పెట్టేసుకుంటాను.' ఈ విధంగా కమలమ్మ స్వగతంగా నిర్ణయించుకున్న తరువాత వెంటనే ఒకసారి గది అవతలికివెళ్లి, ఇటూ అటూ చూసి, ఎవరూ లేరని తేల్చుకుని, లోపలికివచ్చి గబగబా పెట్టెతీసి అడుగున ఆ చెంబు పెట్టేసి పైన తనబట్టలు పెట్టుకుంది. పెట్టెలో పెట్టేటప్పుడు ఆవిడ చేతులు వణికాయి. పెట్టె మూతవేశాక గుండె దడదడలాడటం మొదలుపెట్టింది. ఆవిడ మనస్సు పరిపరివిధాలపోతోంది.

'ఛ-ఛ. ఏంపని చేస్తున్నాను. ఎలాంటి వంశంలో పుట్టాను. న్యాయాన్ని రక్షించే న్యాయవాది కూతురుగా పుట్టి తనే దొంగతనం చెయ్యడమా? దొంగతనం చేసిన నేరానికి ఎటువంటి శిక్షలు అనుభవించవలసి వచ్చేదీ తనకి తెలియదా? నీతికి నిజాయితీకి ప్రాణాల నర్పించిన ఆ తండ్రికి కూతురినై నేనిలాంటి నికృష్టపు పని చేస్తే ఆయన ఆత్మ ఎంతగా క్షోభిస్తుందో? నా కడుపున చెడపుట్టావని శపిస్తారేమో? ఏనాడు ఏం పాపం చేశామో? ఈనాడిలా దరిద్రంతో బాధపడుతున్నాము. తెలిసికూడా ఈనాడీపాపం చెయ్యడమెందుకు? తెలిసి యింతవరకు మనసా కర్మణా వాచా నేనే పాపం చెయ్యలేదు. అసలు నాకు ఈ దుర్బుద్ధి ఎందుకు కలిగింది? అదృష్టం బాగుంటె నాలుగైదు ఏళ్లలో బాబు చేతికందడా? అప్పుడు సుఖంగా ఉండకపోతామా? ఆయన ఆరోగ్యం బాగుపడుతోంది. అంతే చాలు. వారు లేచి తిరుగుతే మార్వాడీకి కొంతలో కొంతైనా చెల్లుపెట్టవచ్చు. ఇంటా వంటా లేని అప్రాచ్యపు పనిచేయడం ఎందుకు? దీనిని మళ్లీ యధాస్థానంలో ఉంచుతాను.'

వెంటనే కమలమ్మ పెట్లోంచి తీసి యధాస్థానంలో పెట్టేసింది. మీనాక్షి రమ్మని పిలిచిందని జ్ఞాపకంవచ్చి పందిట్లోకివెళ్లి వియ్యపురాలితో కబుర్లు చెపుతున్న మీనాక్షి దగ్గరకెళ్లి కూర్చుంది.

'వచ్చావా కమలా! వడ్డించేస్తున్నారు. ఇంకా నిన్ను పిలవడానికి వద్దామనుకుంటున్నాను.' అన్నది మీనాక్షి. ఇంతలో జానకమ్మవచ్చి, 'ఇంతసేపూ ఎక్కడ ఉన్నావే కమలా! కనిపించనేలేదు. మా బావగారి కూతురు అల్లుడు ఈవూళ్లోనే ఉన్నారని చెప్పాను చూశావా! భోజనాలయ్యాక వాళ్లింటికి రమ్మని బలవంతపెడుతోంది. వాళ్లిల్లుకూడా దగ్గరేనుట.' అంది.

'నిన్ననగా వచ్చాంగదక్కా! పిల్లలొక్కరూ ఉన్నారాయె. ప్రొద్దున్నే బండికి వెళితే బాగుంటుందేమో! నువ్వు ప్రొద్దునే వస్తావా?' అంది కమలమ్మ.

'అదేమిటి కమలా! అప్పుడే ప్రయాణం అంటున్నావు. ఎల్లుండివరకు

మనస్సాక్షి

దల నివ్వనని చెప్పనా?' అంది మీనాక్షి మధ్యలో. 'అలా అనకు మీనాక్షీ. ఎలాగైనా రేపు సాయంత్రం వెళ్ళిపోతాం. మళ్ళీ ఎప్పుడైనా వస్తూనే ఉంటాంలే. దాని ధ్యాసంతా పిల్లలమీదే ఉంది. అయినా వారుమాత్రం అవస్థపడరూ? నేను రేపుదయమే భోజనంచేసి వస్తానే కమలా. సాయంత్రం బండికి వెళ్ళిపోతే రాత్రికి చేరవచ్చు.' అంది జానకి.

భోజనాలయ్యాక విడిదికి వచ్చారు. మీనాక్షి కమలమ్మ. మీనాక్షితో ఏవో కబుర్లు చెపుతూనే ఉందిగానీ కమలమ్మ పరధ్యానంగా ఉంది. కబుర్లు చెపుతూనే నిద్రలోకి జారిపోయింది మీనాక్షి. ఇంకా ఆ వెండిచెంబు తలపుల్లోనే ఉంది కమలమ్మ. 'భోజనాలు అయిపోయినా గానీ, కొంతమంది పెళ్ళివారు ఎవరిళ్ళకు వారు తరలి వెళ్ళినాగానీ, ఎవరూ ఆ చెంబును గురించి పట్టించుకున్నట్లే లేదు. ఒకవేళ అందరూ మర్చిపోయారేమో? ఏమిటో నా పిచ్చిగానీ ఇది నేను పట్టుకుపోతే చూసేదెవరు? అడిగేదెవరు? దీనితో ఆ మార్వాడీ అప్పు తీరిపోతే వారికి స్థిమితంగా ఉండి ఆరోగ్యం చక్కపడుతుందేమో! ఈ అప్పులతో ఆయన బెంగ ఎక్కువై పోయింది. అందుకే రోగం తగ్గుముఖం పట్టినాగానీ మనిషి కోలుకోవడం లేదు. ఆ వెధవగోల రోజూ లేకుండా ఉంటే ఆయన తిన్న పట్టెడు మెతుకులైనా వంటపడతాయి. వారికి ఒంట్లో వోపికవచ్చి, తిరిగి పనిలో ప్రవేశిస్తే మిగిలినవాటిని తీర్చడం పెద్ద కష్టమేమీ కాదు. పాపం! అందరూ మా ఇబ్బందులు చూసి జాలిపడి డబ్బుకి లొక్కించడం లేదు.

'మా తాతలు నేతులు తాగారు. మా మూతులు వాసన చూడండి.' అన్నారట వెనకటి కెవరో? మా పూర్వీకులందరూ బాగా బ్రతికారుగదా! అని ఆ బ్రతుకులు మా కొస్తున్నాయా? ఏమైనా సరే. ఈ చెంబును నేను పెట్లో పడేసుకుంటాను.' చప్పుడు కాకుండా లేచి ఒకసారి మీనాక్షిని పిలిచి చూసింది కమలమ్మ. పలుకక పోయేసరికి గాఢనిద్రలో ఉందని భావించి, ఎందుకైనా మంచిదని ఒకసారి గది అవతలికి కూడా వెళ్ళి అటూ ఇటూ చూసి నిర్మానుష్యంగా ఉందని తెలుసుకొంది. సవ్వడి కాకుండా చెంబుతీసి పెట్లో వడేసుకుని, యథాప్రకారంగా పక్కమీద కొచ్చి పడుకుని కళ్ళు మూసుకుంది.

ఫేను గాలి ఉన్నాగానీ ఆవిడ శరీరం అంతా చెమట పట్టేసింది. చిరుగాలికి కంపించిన చిగురుటాకులా వణికిపోసాగింది ఆపాద మస్తకమున్నూ. 'ఈ చెంబు ఎక్కడిదని వారు అడిగితే ఏమని సమాధానం చెప్తాను? ఇలా అని చెపుతే క్షమిస్తారా? పడ చీవాట్లు పెట్టరూ? జన్మలో తన మొహం చూడరింక. ఆ... దొరికిందని చెపుతాను ... అలా అంటే నమ్ముతారా? 'ఎక్కడ దొరికింది. పాపం ఎవరిదో అడగలేక పోయావే?' అంటారు. పైగా 'ఇంటావంటా లేని బుద్ధు లొస్తున్నా యేమిటే నీకు? ఇరవై ఏళ్ళ కాపరం చేసి నువ్వు చేసిన ఘనకార్యం ఇదా' అంటూ ఆకాశమంతెత్తున లేస్తారు.

భగవంతుడే రూపుదాల్చి నటువంటి మామగారు స్వర్గం నుండి 'సత్సంప్రదాయం గల ఇంటి పిల్లవని ఏరికోరి కోడలిగా తెచ్చుకున్నాను. పుట్టినింటికీ మెట్టినింటకీ అప్రతిష్ట తెస్తావా తల్లీ' అని అంటున్నట్లుగా కనిపిస్తున్నారు. మామగారి ఆత్మ ఎంత క్షోభిస్తుందో గదా! వంశగౌరవం మట్టిపాలవదూ? ఛీ. ఛీ, దరిద్రం మనిషిని ఏ పనికైనా ప్రోత్సహిస్తుందిగదా! అందరూ అంటారని, అనుకుంటారని ఏమిటి? తను పుట్టి పెరిగిన వాతావరణం ఎటువంటిది? ఎటువంటి వ్యక్తితో జీవితం పంచుకుంది? తనకి తన చదువు నేర్పిన సంస్కారం ఇదేనా! మామగారికి రోజూ రామాయణ, భారత, భాగవతాదులు చదివి వినిపించేది? వాటిసారం తన మనస్సునకు పట్టలేదా? ఈ ప్రశ్నలన్నిటికీ నేనేమని ఆ పరమాత్మకు సమాధానం చెపుతాను? ఇంత పాపభీతి లేకుండా పోయిందేమిటి? ఏం చేస్తే నా ఈ పాపం పరిహారమవుతుంది. ఏం చేద్దామనుకున్నా గానీ, ఈ నికృష్టపు పని చేయడానికి నా మనస్సే నాకు ఎదురు తిరుగుతోంది గదా! మనస్సాక్షికి మించిన సాక్ష్యం వేరే ఇంక ఎందుకు? ఈ చెంబు ఎదురుగా ఉన్నంతసేపూ నా బుద్ధి వక్రమార్గాన ప్రయాణం చేస్తూనే ఉంటుంది. తెల్లవారగనే వియ్యాల వారింటికి వెళ్ళి ఇది ఎవరిదో కనుక్కుని భద్రంగా అప్పగిం

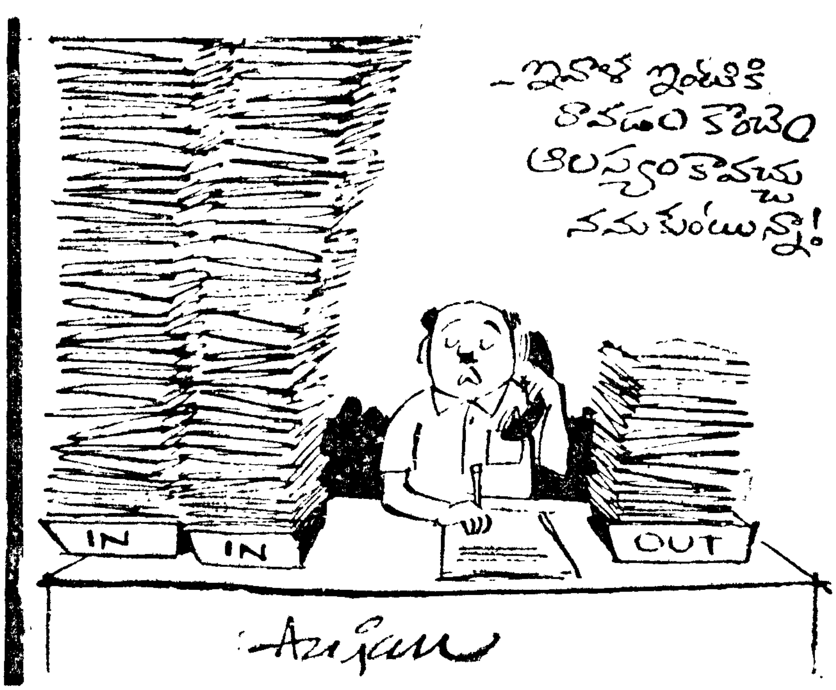

చాలి. అంతవరకు నాకు స్థిమితం ఉండదు. భగవంతుడు నన్నా పాపకూపం లోకి తొయ్యడు.'

మనస్సుని అదుపులో పెట్టుకుని దృఢంగా నిర్ణయించుకుని వెంటనే లేచి వెండిచెంబుని యథాస్థానంలో ఉంచేసి, తిరిగి ప్రక్కమీదికి వెళ్ళి, గట్టిగా కళ్ళు మూసుకుని భగవద్ధ్యానం చేస్తూ నిశ్చింతగా కళ్ళుమూసుకుంది కమలమ్మ. ఆలోచనా భారంతో అలసిపోయిన మనస్సు ప్రశాంతత చిక్కడంతో కొంతసేపటికే నిద్రలోకి జారిపోయింది.

తెల్లగా తెల్లవారిపోయాక మెలకువ వచ్చింది కమలమ్మకు. ఎదురుగుండా అద్దంలో ప్రతిబింబం చూసుకుని ఆశ్చర్యపోయింది. 'ఒక్కరోజులో తన మొహం ఎంత వడిలిపోయింది. మనిషి మనస్సు ప్రశాంతంగా ఉంటేనే ఆరోగ్యం. తన మనస్సు, నిన్నంతా విషపు ఆలోచనలతో నిండి ఉన్నందువల్లనే, ఈరోజు అనారోగ్యంగా ఉన్నట్లుగా కనిపిస్తోంది. అబ్బ! ఎంత ప్రొద్దెక్కిపోయిందో? మీనాక్షి లేచి పెళ్ళివారింటికి వెళ్ళిందేమో!'

'లేచావా కమలా! తలనొప్పితో రాత్రంతా బాధపడ్డావేమో? లేపలేదు, అని లేపలేదు నిన్ను. నువ్వు కూడా స్నానం చెయ్యి. ఈ బద్ధకం కూడా ఉండదు' అంది. అప్పుడే స్నానంచేసి వచ్చిన మీనాక్షి. కమలమ్మ త్వరగా స్నానపానాదులు, కాఫీ ఫలహారాదులు ముగించుకుని 'ఇప్పుడే వస్తాను ఉండు మీనాక్షి' అని చెప్పి వెండిచెంబుతో వియ్యాలవారింటికి వెళ్ళింది. వియ్యపురాలిదగ్గిరికి వెళ్ళి, 'చూడండి ఈ చెంబు ఎవరిదో, ఏమో? మేము వచ్చినదగ్గిరనుండి ఆ గదిలోనే ఉండిపోయింది. మేము ఈ సాయంకాలము వెళ్ళిపోతాము కూడా. పనివాళ్ళు తిరుగుతున్నారు. ఎవరిదో జాగ్రత్తగా అప్పగించండమ్మా' అని ఆ చెంబు ఆవిడ ముందుపెట్టి తృప్తిగా గుండెలనిండా గాలి పీల్చుకుంది కమలమ్మ. 'ఆ ... మాదే లెండి' అనేసి ఆవిడ నిర్లక్ష్యంగా ఏదో పనిలో మునిగిపోయింది. 'ఔరా, డబ్బుంటే ఎంత విలువైన వస్తువైనా యింతేగదా' అని ముక్కుమీద వేలువేసుకుని ఆశ్చర్యపోతూ విడిదికి చేరుకుంది పిచ్చికమలమ్మ. ●

ఆగ్రాలో చంద్రుడు

ఆగ్రాలో అమృతకిరణుణ్ణి
చూశావూ?
అబ్బ! అమృతం గ్రోలిన
అనిమిషులు కూడా
అంత ఆనందం పొంది వుండరు!
అప్పుడే రైలు దిగిన మేము
ఆనందంతో ఎదురుచూశాం
"ఆగ్రా ఛావనీ"
దీనిని ఆగ్రా ఛావనీ అంటారా?
"ఛావనీ" అంటే ఏమిటి చెప్మా?
చెప్పొద్దూ, నాకూ అనుమానం
వేసింది
ఆంగ్లంలో దీనిని కంటోన్మెంట్
అంటారు.
అయితే, తెలుగులో దీనిని
స్కంధావారమందామా?
అవునా, మరి తాజ్ మహల్
సౌందర్యం
అమృతకిరణుడిలో కనిపించిందా?
అవును! అచ్చంగా అదే
కనిపించింది.
వెన్నెలలు చెరిగిపోసే నెలరాజు!
వన్నెల విసనకర్రల నందించే
రేరాజు!
అరే! ఆగ్రాలో అమృతాంజనం
అయితే, ఆంధ్రులక్కడా
వున్నారన్న మాట!
ఇది రాజాకీమండీ—
ఏమండీ! ఇక్కడ
రాజు లుంటారుటండీ?
కాదు—గాజు కూజాలు,
తాజ్ మహల్
ప్రతిమలూ
దొరుకుతాయి.
గాజులకీ, మేజాలకీ
కూజాలకీ, రోజాలకీ
పేఠాలకీ, మఠాలకీ
ఈ తావులు ప్రసిద్ధములట?
నెమలి విసినికర్రలూ
నమిలి మింగాలనిపించే
దోసకాయలూ
ఉప్పూ, కారం అన్నీ
దొరుకుతాయి
దప్పున జ్ఞాపక వచ్చింది వేసవిలో
మన ఆంధ్రదేశం!
తాజ్ ఎక్స్‌ప్రెస్‌లో ప్రయాణం
చేశావా?
అజ్ ఉత్ నా ముష్కిల్ నహీ!
మస్తిష్కంలో తాజ్, నవాజ్!!
హస్తినాపురినుండి బయలుదేరు
సుస్తీ చేసింవాళ్ళో
నీరసంగా వస్తావేం?
మస్తుగా చెరకు రసం పుచ్చుకొని
మరీ బయలుదేరు.
ఓ పున్నమి వెన్నెల్లో తాజ్‌ని
చూడు
నీ ప్రియురాలి కన్నుల్లోని మజా
చవిచూడు!
మంచితనంలా, మంచి గంధపు
చల్లదనంలా
మంచి మనిషి హృదయంలా,
మరీచికల్లో మంచితీర్థంలా
వెన్నెల్లో—నీ కన్నుల్లో
ఎన్నరాని సౌందర్యంతో తాజ్
ఎంతగా మెరిసిపోతోందో
చూడు నేస్తం!
ఇది ముంతాజ్ ప్రేమకు
చిహ్నమట!
ఇది మన నేత్రాలకు పర్వమట!

—పి. ఎస్. గోపాల్.